

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 05 kwietnia 2024 r.
Znak sprawy: DPB.bk.058.1.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 1996 w sprawie strategii rządu w związku z przepisami Europejskiego Zielonego Ładu

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Interpelację nr 1996 z dnia 15 marca 2024 r. w sprawie strategii rządu w związku z przepisami Europejskiego Zielonego Ładu, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazuje poniższe wyjaśnienia.

Europejski Zielony Ład (EZŁ) to strategia na rzecz wzrostu, ogłoszona w 2019 r., której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia EZŁ nie formułuje konkretnych celów dla sektora rolnego, aczkolwiek wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać w realizacji celu na 2050 r.

W 2020 roku Komisja Europejska (KE) opublikowała strategię: „Od pola do stołu” i Strategię na rzecz bioróżnorodności 2030 - dwa dokumenty, które uszczegółowiły kierunki działań, jakie powinny być obrane w sektorze rolnym w celu wdrożenia założeń EZŁ. Z uwzględnieniem tych założeń przyjęte zostały przepisy dotyczące Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023-2027, a na ich podstawie każde państwo członkowskie przygotowało Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027).

Niezależnie od powyższego, w kontekście EZŁ, należy zwrócić uwagę, że obecnie – w związku z trudną sytuacją ekonomiczną, w jakiej znaleźli się rolnicy – na forum Unii Europejskiej toczą się prace z udziałem państw członkowskich nt. możliwych zmian i uproszczeń w zasadach wdrażania przepisów WPR.

Minister RiRW jest aktywnym uczestnikiem tej dyskusji i przedstawił najważniejsze propozycje uproszczeniowe, zarówno te krótkoterminowe, jak i długoterminowe.

Zaproponowane przez KE zmiany wychodzą naprzeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów.

Podsumowaniem prowadzonej dyskusji nt. uproszczenia WPR i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników, jest m.in. przygotowany przez KE projekt zmiany unijnego rozporządzenia 2021/2115 i rozporządzenia 2021/2116 (1), mający na celu uproszczenie przepisów w zakresie warunkowości i ekoschematów, tj.:

- Zniesienie ugorowania 4% gruntów ornych (norma GAEC 8) - w związku z tym, że ww. rozporządzenie wejdzie w życie w trakcie trwania kampanii naboru wniosków o płatności, KE wyjaśniła, że w 2024 r. w zakresie zmian dla GAEC 8 będą możliwe do zastosowania trzy opcje, tj.:
 - 1) stosowanie dotychczasowych przepisów z rozporządzenia 2021/2115 (2);
 - 2) skorzystanie z częściowej derogacji - rozporządzenie wykonawcze 2024/587 (3),
lub
 - 3) przeniesienie w 2024 r. obowiązku ugorowania i tworzenie nowych elementów nieprodukcyjnych z GAEC 8 na poziom ekoschematu.

W przypadku, gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z opcji numer 3 w 2024 roku, to zobowiązane jest do wdrożenia takiego ekoschematu.

W związku z powyższym, Minister RiRW podjął decyzję o wdrożeniu nowego ekoschematu obszarowego, który będzie dobrowolny dla rolników i zakładać będzie możliwość wyłączenia gruntów ornych z produkcji.

- Możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem (norma GAEC 7) – od 1 stycznia 2024 r. rolnicy będą mogli, albo stosować dywersyfikację upraw (tj. różne

uprawy), albo zmianowanie (tj. określone następstwo upraw roślin). W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni: (i) od 10 do 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%; (ii) powyżej 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%;

- Uproszczenia w normie dotyczącej obowiązku utrzymania okrywy glebowej (norma GAEC 6) - państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej, co ułatwi rolnikom wykonywanie określonych zabiegów agrotechnicznych w dogodnym czasie;
- Gospodarstwa do 10 ha użytków rolnych nie będą podlegały sankcjom związanym z realizacją norm środowiskowych (tzw. warunkowości). W praktyce oznacza to zwolnienie gospodarstw do 10 ha użytków rolnych z tych wymogów.

Obecnie w resorcie rolnictwa trwają prace nad stosownymi zmianami przepisów w tym zakresie.

W zależności od tego, kiedy wejdzie w życie ww. rozporządzenie zmieniające oraz odpowiednie przepisy krajowe wdrażające do porządku prawnego te przepisy, to rolnik, który będzie ubiegać się o płatność w ramach nowego ekoschematu, będzie mógł złożyć wniosek lub nanieść zmianę we wniosku.

W odniesieniu do redukcji użycia nawozów i środków ochrony roślin o połowę, wskazać należy, że dwie strategie, tj. Strategia „Od pola do stołu” oraz Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 wskazują na potrzebę ograniczania strat składników odżywczych/pokarmowych, co z jednej strony przełożyć się ma na zmniejszenie ilości stosowanych nawozów, z drugiej zaś, ma nie wpływać na pogorszenie żyzności gleby.

Rolą rolnictwa jest przede wszystkim zapewnienie dostępu do przystępnej cenowo żywności. Przyjęte cele w zakresie ograniczenia strat składników pokarmowych są dalece nieadekwatne do obecnej sytuacji i potrzeb. Ich „sztywne” przyjęcie miałyby bowiem negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i konkurencyjność polskiego i szerzej unijnego rolnictwa, a także prowadziłyby do zwiększenia uzależnienia unijnego systemu żywnościowego od importu żywności.

Należy także mieć na względzie, że efektywne i zrównoważone zarządzanie składnikami odżywczymi w rolnictwie, o czym nasi rolnicy pamiętają, jest jednym z elementów

sprzyjających budowaniu europejskiej suwerenności żywnościowej. Azot, fosfor i potas są niezbędne w produkcji rolniczej jako składniki odżywcze dla roślin i odpowiedzialne za żyzność gleby.

Elastyczny cel redukcyjny zmniejsza ryzyko zubożenia gleby w składniki pokarmowe, a tym samym zapobiega utracie wydajności. Podczas zbioru plonów składniki odżywcze, pobrane z gleby i nawozów przez uprawy, są usuwane z pól, a następnie ich usunięcie musi zostać skompensowane przez zastosowanie nawozu. Sytuacja, gdy usuwanie składników pokarmowych roślin jest średnio większe niż dodawanie, prowadzi do zubożenia gleby i zmniejszenia jej żyzności, a następnie do spadku produktywności.

Minister RiRW aktywnie uczestniczy pracach nad przeglądem tzw. dyrektywy azotanowej (4), w trakcie którego analizowany jest jej cel w kontekście współczesnych wyzwań związanych z rolnictwem, bezpieczeństwem żywnościowym oraz zmieniającymi się warunkami środowiskowymi i klimatycznymi.

W ramach trwającej oceny dyrektywy azotanowej, w ramach której analizowany jest cel w kontekście współczesnych wyzwań związanych z rolnictwem, bezpieczeństwem żywnościowym oraz zmieniającymi się warunkami środowiskowymi i klimatycznymi, MRiRW wnioskuje potrzebę uwzględnienia następujących uproszczeń m.in.:

- dostosowanie i uelastycznienie zasad i terminów stosowania nawozów w warunkach obserwowanego zmieniającego się klimatu;
- wprowadzenie uproszczeń w prowadzeniu dokumentacji przez rolników;
- wyłączenie z kontroli małych rolników (np. utrzymujących zwierzęta do 10 DJP, gospodarujących na 10 ha);
- zmianę podejścia do dawki 170 kg/N/ha/rok z nawozów naturalnych – skupienie się na planie nawożenia azotem, a nie „sztywnych” dawkach;
- brania pod uwagę przy określaniu celów – parametrów mierzalnych tj. stężeń a nie wyników przeliczeń/procesów, tj. ładunki, proces eutrofizacji;
- przeanalizowanie alternatywnych źródeł azotu RENURE, które umożliwiają recykling rolniczych składników odżywczych.

Warto również wskazać, że do 8 marca 2024 r. KE prowadziła konsultacje społeczne w ramach prowadzonej oceny dyrektyw, w ramach których wszyscy zainteresowani,

mogli zgłaszać swoje uwagi. W ramach dotychczasowych prac nad przeglądem dyrektywy azotanowej MRiRW zgłosiło do KE ww. propozycje uproszczeń.

W odniesieniu do środków ochrony roślin jednym z istotniejszych dla rolnictwa założeń EZŁ ograniczenie ich stosowania.

Cele polityczne EZŁ w powyższym zakresie miały zostać przeniesione na poziom wymagań prawa Unii Europejskiej przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. Cele te nie zostały jednak odpowiednio uzasadnione naukowo, jak również nie została przygotowana przez Komisję Europejską dla projektowanego rozporządzenia rzetelna ocena wpływu, określająca wpływ radykalnego ograniczenia stosowania środków ochrony roślin na produktywność i konkurencyjność unijnego rolnictwa oraz na bezpieczeństwo żywnościowe. Nie dokonano także właściwej oceny dostępności rozwiązań alternatywnych dla środków ochrony roślin, ani możliwości zapewnienia skutecznej ochrony upraw po wejściu w życie proponowanych ograniczeń.

Należy podkreślić, że Polska od początku prac nad projektem jednoznacznie i konsekwentnie sprzeciwiała się jego założeniom. Polska podkreślała, że proponowane rozwiązania miałyby negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i konkurencyjność unijnego rolnictwa, a także prowadziłyby do zwiększenia uzależnienia unijnego systemu żywnościowego od importu żywności.

Powyższe zastrzeżenia były szczególnie aktualne w kontekście zdarzeń zakłócających łańcuchy dostaw, jak pandemia COVID-19 i wojna na Ukrainie.

Projekt zakładał radykalne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i państw członkowskich, bez jakichkolwiek mechanizmów gwarantujących ochronę przed konkurencją ze strony państw trzecich, gdzie dopuszczona do stosowania jest szeroka paleta środków ochrony roślin. Projekt przewidywał także całkowity zakaz stosowania środków ochrony roślin na tzw. „obszarach wrażliwych”, definiowanych w tak szeroki i nieprecyzyjny sposób, że mogłyby one objąć nawet obszar całego kraju. Projekt zakładał także nałożenie na rolników szeregu nowych, uciążliwych i nieuzasadnionych obowiązków administracyjnych.

Sprzeciwiając się przyjęciu tych nieracjonalnych rozwiązań Polska prowadziła aktywne działania na poziomie organów Unii Europejskiej. Wokół stanowiska Polski udało się

bowiem zbudować silną koalicję państw członkowskich dzielących te same zastrzeżenia. Działania te istotnie przyczyniły się do zatrzymania prac na poziomie Unii Europejskiej nad projektem.

W dniu 6 lutego br. Przewodnicząca KE Ursula von der Leyen zapowiedziała bowiem wycofanie przez KE projektu rozporządzenia. Uzasadniając swoją decyzję podkreśliła, że przez ponad półtora roku nie osiągnięto podstępu w pracach nad projektem na poziomie Rady Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia stał się przy tym „symbolem polaryzacji”.

Doprowadzenie do odrzucenia projektu przepisów, wdrażających nieakceptowalne założenia EZŁ, jest zatem najlepszym przykładem aktywności polskiego Rządu w ochronie interesów polskich rolników na forum Unii Europejskiej.

W ocenie MRiRW optymalną formą regulacji w obszarze środków ochrony roślin jest – tak jak obecnie – dyrektywa, dająca państwom członkowskim możliwość przyjmowania środków służących osiągnięciu celów w zakresie ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin dostosowanych do lokalnej specyfiki. Należy bowiem podkreślić, że średnie zużycie środków ochrony roślin w Polsce na jednostkę powierzchni jest niższe od średniego zużycia w Unii Europejskiej. Wyniosło ono bowiem w 2021 r. 1,86 kg substancji czynnej na ha użytków rolnych, podczas gdy średnia unijna kształtowała się na poziomie 2,21 kg substancji czynnej na ha. Tym samym niedopuszczalne byłoby wprowadzanie ograniczeń nieuwzględniających różnic pomiędzy państwami członkowskimi w poziomie stosowania środków ochrony roślin. Ponadto pamiętać musimy, że obserwowane zmiany klimatyczne powodować będą nowe wyzwania dla ochrony upraw, związane z rozprzestrzenianiem się nowych agrofagów lub zmianą biologii agrofagów rodzimych (jak wytwarzanie większej liczby pokoleń w ciągu roku, lepsza przeżywalność okresu zimy, wcześniejsze atakowanie upraw etc.).

Tym samym, realizując niezaprzeczalną potrzebę ochrony zasobów środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń, powinniśmy koncentrować się na zapewnieniu producentom rolnym odpowiedniej wiedzy i narzędzi, niezbędnych dla przechodzenia na coraz bardziej zrównoważone systemy gospodarowania, zamiast wprowadzania arbitralnych zakazów i ograniczeń. Takie podejście przewiduje przyjęty w Polsce Krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2023-2027 (5).

Właściwym rozwiązaniem są także zachęty poprzez narzędzia Planu Strategicznego dla WPR jak dobrowolne ekoschematy dedykowane integrowanej produkcji roślin czy ochronie biologicznej. MRiRW dąży zatem o osiągnięcia właściwej równowagi pomiędzy potrzebami ochrony środowiska oraz ochrony upraw, tak aby nie zaburzać podstawowej funkcji rolnictwa, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego państwa.

W odniesieniu natomiast do wymogu przeznaczenia 25% gruntów na uprawy ekologiczne, nie jest to wymóg dotyczący bezpośrednio każdego z państw członkowskich, gdyż państwa członkowskie mają za zadanie określenie własnego celu w tym zakresie.

MRiRW przyjęło cel osiągnięcia 7% upraw ekologicznych w 2030 r. po konsultacjach z sektorem oraz niezależnych zewnętrznych analizach. Osiągnięcie tego celu opiera się na dobrowolnych decyzjach rolników połączonych z zachętami w postaci wielu mechanizmów wsparcia dostępnych w PS WPR 2023-2027, a rolnicy w żaden sposób nie są przymuszani do przechodzenia na system produkcji ekologicznej.

W odniesieniu do ochrony hodowli zwierząt, wskazać należy, że zgodnie z założeniami strategii KE „Od pola do stołu”, Komisja jest odpowiedzialna za przeprowadzenie przeglądu prawodawstwa Unii Europejskiej w zakresie dobrostanu zwierząt, w tym warunków transportu, utrzymywania zwierząt gospodarskich i ich uboju.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem ogłoszenie propozycji legislacyjnych przez KE było zaplanowane na trzeci kwartał 2023 r.

Do chwili obecnej nie przedstawiono zapowiadanych propozycji legislacyjnych z wyjątkiem projektu rozporządzenia o dobrostanie podczas transportu.

Zgodnie z informacjami przekazanymi podczas posiedzenia plenarnego PE w Strasburgu w dniu 14 marca 2024 r., KE opracowała szeroki wachlarz wariantów strategicznych dla przyszłych przepisów. Wersje te są poparte oceną adekwatności obecnych przepisów, kilkoma badaniami zewnętrznymi i 11 opiniami naukowymi wydanymi przez EFSA. W 2021 r. KE rozpoczęła szczegółową ocenę skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych wdrożenia tych przepisów i ten etap wciąż trwa. Nadal trwają prace związane z odpowiedzią na inicjatywę „End the Cage Age”, w ramach której należy zapewnić, że przejście na hodowlę bezklatkową odbędzie się w sektorze rolnym w zrównoważony sposób, biorąc pod uwagę odporność systemów żywnościowych.

Potrzebne są dalsze konsultacje w sprawie kosztów, długości okresów przejściowych i odpowiednich środków importowych. Odpowiednio do powyższego, można w opinii MRiRW oczekiwać, że projekty aktów prawnych zmieniających warunki utrzymywania zwierząt w gospodarstwach lub dotyczące dobrostanu zwierząt podczas uboju najprawdopodobniej nie zostaną opublikowane w tej kadencji KE.

W celu dostosowania się do nowych przepisów bez wątpienia konieczne będą inwestycje w infrastrukturę gospodarstw. Spodziewany jest również wzrost kosztów bezpośrednich prowadzenia produkcji zwierzęcej. Z tego powodu kluczowe jest zapewnienie konkurencyjności gospodarczej przedsiębiorstw rolnych w UE.

Odpowiednio do powyższego, na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Polska prezentowała stanowisko, że w obliczu obecnej sytuacji ekonomicznej zmiany legislacyjne w zakresie dobrostanu zwierząt należy wprowadzać stopniowo i rozważnie, a za priorytet należy uznać uwzględnienie w przyszłym prawodawstwie w obszarze dobrostanu zwierząt odpowiednio długich okresów przejściowych pozwalających na dostosowanie produkcji zwierzęcej w poszczególnych państwach członkowskich UE do nowych wymagań.

Odnosząc się do kwestii konkurencji przez producentów z Polski z producentami z krajów trzecich, w których nie będą obowiązywać równie wysokie jak w UE wymagania w zakresie dobrostanu zwierząt, Polska prezentowała stanowisko, że wyższe wymagania w zakresie dobrostanu zwierząt wynikające z przeglądu prawodawstwa będą prowadzić do wyższych kosztów prowadzenia produkcji zwierzęcej w Unii Europejskiej, więc jeżeli prezentowane ambicje nie będą wiązały się z ochroną rynku UE przed napływem produktów pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanych w państwach, w których warunki prowadzenia takiej działalności nie są obciążone takimi samymi wymaganiami, może to doprowadzić do utraty konkurencyjności przez rolnictwo w Polsce i w UE i porzucenia tej produkcji w UE oraz utraty bezpieczeństwa żywnościowego. Z tego względu na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Polska domagała się objęcia towarów importowanych takimi wymaganiami w zakresie dobrostanu, jakimi obarczona jest produkcja zwierzęca w UE.

W dniu 7 grudnia 2023 r. Komisja zaproponowała projekt nowych regulacji dotyczących dobrostanu zwierząt podczas transportu (6) oraz (po raz pierwszy) przepisy UE dotyczące dobrostanu i identyfikowalności psów i kotów hodowanych (7), utrzymywanych i sprzedawanych w celach gospodarczych jako zwierzęta towarzyszące.

Uregulowanie na szczeblu unijnym warunków dobrostanu psom i kotom przebywającym w miejscach hodowli tych zwierząt jest konieczne dla usprawnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz ochrony rynku przed importem zwierząt, które nie spełniają oczekiwań obywateli ani wymagań obowiązujących w UE.

Sprawa nowych proponowanych regulacji dot. warunków transportu zwierząt jest wrażliwa z uwagi na oczekiwania społeczne (w tym przeciwstawne racje aktywistów prozwierzęcych i producentów rolnych), koszty dostosowania infrastruktury gospodarstw utrzymujących zwierzęta, zwiększenie kosztów prowadzenia działalności w zakresie produkcji zwierzęcej z uwagi na wyższe koszty realizowania transportu zwierząt i związane z tym ryzyko poniesienia tych zwiększonych kosztów przez konsumentów. Konieczne jest zapewnienie lepszego dobrostanu zwierząt w transporcie oraz ściślejsze powiązanie wymogów dotyczących dobrostanu zwierząt z najnowszymi dowodami naukowymi, jak również ułatwienia egzekwowania przepisów (w tym poprzez cyfryzację), usprawnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz ochrona rynku przed importem zwierząt, których warunki transportu nie spełniają oczekiwań obywateli ani wymagań obowiązujących w UE.

Niektóre przepisy projektu rozporządzenia wydają się jednakże zbyt ambitne lub trudne w stosowaniu i egzekwowaniu i z tego względu konieczne są dalsze prace nad tym rozporządzeniem w celu wypracowania optymalnych dla wszystkich państw członkowskich rozwiązań. Należy unikać sytuacji, że proponowane zmiany doprowadzą do mniejszej dostępności cenowej produktów zwierzęcych dla konsumentów oraz wpłyną negatywnie na rynek pod kątem wolności prowadzenia działalności gospodarczej.

Zważywszy na podstawowe znaczenie transportu zwierząt dla produkcji zwierzęcej, MRiRW rozpoczęło prace umożliwiające szczegółową analizę projektu rozporządzenia w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu w celu zgłoszenia uwag przez MRiRW na dalszych etapach procedowania projektu. Odpowiednio do powyższego, wysłano ten projekt do konsultacji do związków zawodowych i rolniczych związków branżowych. Otrzymane uwagi do projektu rozporządzenia są obecnie poddawane analizie w celu uwzględnienia ich przy przygotowywaniu przez MRiRW stanowiska, które zostanie zaprezentowane w przyszłości na posiedzeniach Grupy Roboczej ds. Zwierząt i Zagadnień Weterynaryjnych (Dobrostan Zwierząt) w Brukseli, podczas których omawiany będzie ten projekt.

Należy jednak wskazać, że obecnie w MRiRW nie są prowadzone prace legislacyjne, których celem byłoby wprowadzanie zakazu lub ograniczenie chowu i hodowli zwierząt gospodarskich.

Produkcja zwierzęca, w tym kwestie związane z hodowlą zwierząt i wsparciem postępu biologicznego, są traktowane jako nierozzerwalny element rolnictwa w Polsce, niezbędny dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego.

W odniesieniu do uszczelnienia granic, jak wynika z traktatów UE, stosowanie środków handlowych w imporcie z krajów pozaunijnych jest w wyłącznej kompetencji UE i środki takie, jako część wspólnej polityki handlowej UE, mogą być wprowadzane decyzją instytucji unijnych, przy wiodącej roli KE. Ponadto zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami stosowanie restrykcji w imporcie, w tym ograniczeń ilościowych czy zakazów, jest dopuszczalne w ściśle określonych, nadzwyczajnych sytuacjach w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego w celu przeciwdziałania dumpingowi, niedozwolonym subsydiom czy w innych okolicznościach określonych porozumieniami w ramach Światowej Organizacji Handlu - WTO. Wprowadzenie przez Polskę restrykcji w imporcie z krajów pozaunijnych samodzielnie (tj. bez zgody UE) i w sposób niezgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami wiąże się z ryzykiem wszczęcia przez KE lub na wniosek podmiotu gospodarczego wobec naszego kraju postępowania naruszeniowego przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Może także wywołać zaskarżenie naszych działań przez kraje trzecie przed WTO lub innymi sądami międzynarodowymi oraz zastosowanie przez te kraje retaliacji w postaci barier w dostępie do ich rynków dla polskiego eksportu.

W związku z takimi nadzwyczajnymi okolicznościami tj. gwałtowny wzrost importu zbóż i oleistych z Ukrainy, w szczególności do państw graniczących, wywołany zakłóceniem tradycyjnych szlaków handlowych w wyniku rosyjskiej agresji na Ukrainę UE 2 maja 2023 r. wprowadziła regionalne środki ochronne (tzw. środki zapobiegawcze) w imporcie z Ukrainy niektórych zbóż i oleistych do Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii w postaci czasowego zakazu przywozu, który obowiązywał do 15 września 2023 r.

W związku z nieprzedłużeniem przez UE ww. zakazu, Polska jednostronnie (bez akceptacji UE) przedłużyła i rozszerzyła zakaz importu z Ukrainy. Obecnie obowiązuje zakaz przywozu wybranych produktów rolnych z Ukrainy wprowadzony na mocy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. Zakaz ten

obejmuje pszenicę, kukurydzę, rzepak, słonecznik, a także mąkę pszenną i pozostałości przemiału zbóż (otręby, śruta i in.) oraz wyłoczyny roślin oleistych (makuchy i in.). Zakaz ten jest kwestionowany, zarówno przez KE, jak i Ukrainę, i może się wiązać z ww. negatywnymi konsekwencjami dla Polski. Ukraina już zaskarżyła omawiany zakaz do WTO. Ograniczenia te nie dotyczą natomiast tranzytu.

Produkty rolno-spożywcze z Ukrainy wprowadzane na terytorium RP podlegają m.in. kontroli realizowanej przez polskie służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo i jakość żywności.

W związku z trwającymi w Polsce protestami rolniczymi Kierownictwo MRiRW prowadzi intensywne rozmowy z protestującymi, z których część dotyczy uregulowania handlu z Ukrainą. W celu wypracowania satysfakcjonujących dla wszystkich stron zasad i mechanizmów przyszłej wymiany handlowej z Ukrainą, kierownictwo MRiRW prowadzi intensywne rozmowy z przedstawicielami kierownictwa resortów rolnictwa i gospodarki Ukrainy.

Ostatnie rozmowy w tej sprawie odbyły się 28 marca br., w związku z polsko-ukraińskimi konsultacjami międzyrządowymi w Warszawie. W ten dialog zostali też zaangażowani przedstawiciele polskich i ukraińskich organizacji rolniczych. Rozmowy ze stroną ukraińską będą kontynuowane.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar;
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego

- Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1);
- (3) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/587 z dnia 12 lutego 2024 r. ustanawiające odstępstwo od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania normy dobrej kultury rolnej gruntów zgodnej z ochroną środowiska (norma GAEC) 8, dat kwalifikowalności wydatków do wkładu z EFRG oraz zasad dotyczących zmian planów strategicznych WPR w zakresie modyfikacji pewnych ekoschematów w odniesieniu do roku składania wniosków 2024 (Dz.U.U.E.L.2024.587);
 - (4) dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG) tzw. dyrektywa azotanowa;
 - (5) Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2023–2027 (M.P. 2023 r., poz. 768);
 - (6) projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1255/97 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005;
 - (7) projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dobrostanu psów i kotów oraz ich identyfikowalności.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów